

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

МАТЕРІАЛИ І ТЕЗИ

Т. 1

**XI Міжнародної науково-практичної конференції
молодих учених та студентів
24-25 жовтня 2025 року, Одеса**

MUSIC AND CHOREOGRAPHY EDUCATION IN THE CONTEXT OF SOCIETY'S CULTURAL DEVELOPMENT

A collection of scientific works based on the materials of the XI International Scientific and Practical Conference of Young Scientists and Students, Odesa, 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»**

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези XI Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(24-25 жовтня 2025 р.)**

1 том

ОДЕСА 2025

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

**Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку
суспільства.** Матеріали і тези XI Міжнародної конференції молодих учених
та студентів (Одеса 24-25 жовтня 2025 р.). — Т.1. — Одеса: ПНПУ імені
К. Д. Ушинського, 2025. — 237 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського». Протокол № 6 від 27.11.2025 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор,
завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик
навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Білова Наталія Костянтинівна, кандидат педагогічних наук, професор,
професор кафедри теоретичної, музично-інструментальної та вокальної
підготовки, Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції.

Технічний редактор Ірина ЛЕВИЦЬКА

Імагінація виступає рушійною силою цього процесу, перетворюючи художнє бачення на реальний акт музичного переживання. Завдяки їй музика набуває не лише звукового, а й духовного виміру, стаючи простором діалогу між виконавцем і слухачем, між мистецтвом і людським досвідом. Сценічний образ у цьому контексті не просто зовнішня форма виконання, а живий прояв творчої сутності митця.

ЛІТЕРАТУРА

1. Косінська, Н. Л. (2017). Сценічний образ як основа сценічно-образної культури. *Естетичні засади розвитку педагогічної майстерності викладачів мистецьких дисциплін: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції*, 58-59.
<https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/8143/1/estet%20zasadi%20rozvitku.pdf#page=58>

2. Юскевич, С. Д. (2023). Теоретичні засади виконавської інтерпретації вокальних творів. *Проблеми мистецької освіти та виконавства: збірник науково-методичних статей*, Випуск 13, 206-211.
http://lib.ndu.edu.ua:8080/dspace/bitstream/123456789/3071/1/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BB_%D0%BC%D0%B8%D1%81%D1%82_%D0%BE%D1%81%D0%B2_%D1%82%D0%B0_%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BD.docx.pdf#page=207

Марія ДОРОШ,

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Наталя КЬОН,

кандидат педагогічних наук, професор,
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

СПЕЦИФІКА ХУДОЖНЬО-КОМУНІКАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ХОРОВОГО ДИРИГЕНТА

Анотація. У статті розглянуто специфіку музично-виконавської діяльності з позиції її комунікативної спрямованості, зокрема у контексті хорового мистецтва. Визначено багаторівневу структуру художньо-комунікативної діяльності диригента, його педагогічні, аналітичні та організаційні функції. Підкреслено роль диригента як комунікатора,

інтерпретатора й лідера, який забезпечує єдність колективу та духовно-емоційний вплив на слухача.

Ключові слова: музично-виконавська діяльність, комунікативна функція, хорове мистецтво, диригент, інтерпретація, художня комунікація, колективна взаємодія.

Питання специфіки музично-виконавської діяльності з погляду її комунікативної спрямованості розглядаються у працях таких науковців, як П. Ковалик (2002), С. Шип (1998), Л. Ярошевська (2020) та ін. У їхніх дослідженнях зазначено, що мистецька, зокрема музично-виконавська діяльність, виконує різноманітні функції — пізнавальну, емоційно-виразну, соціокультурно-виховну, релаксаційну тощо. Водночас найвагомішою серед них дослідники визнають функцію духовного спілкування, тобто комунікативну.

Сутність комунікативної діяльності музиканта-виконавця розкрито у працях Є. Проворової (Проворова, 2008) та інших дослідників, які підкреслюють, що підґрунтям художньої комунікації в мистецтві є обмін естетичними, емоційно-особистісними переживаннями та враженнями, структурованими засобами, властивими певному виду мистецтва. У музичному мистецтві процес такого обміну передбачає ланцюг зв'язків між композитором, виконавцем і слухачем, кожна ланка якого має свою специфіку. Однак у хоровому мистецтві ця система взаємозв'язків доповнюється діяльністю диригента, який виступає посередником між композитором, вокально-виконавським колективом і слухачами, забезпечуючи єдність їх творчої взаємодії і, таким чином, виконуючи центральну роль у музично-комунікативному процесі (І. Левицька & Т. Осадча, 2021). Це додає змісту діяльності хорового диригента додаткових функцій, що поєднують у собі музичну, педагогічну, психологічну й організаційну складові, а також професійних завдань і вимог щодо досконалого володіння різноманітними видами музичної діяльності і вмінь. Тому не випадково диригентську професію нерідко відносять до одного із найскладніших видів музичного виконавства.

Узагальнюючи ці міркування, Г. Варганич акцентує, що художньо-комунікативна діяльність хорового диригента охоплює кілька рівнів: спілкування з композитором через усвідомлення його художнього замислу, зафіксованого у нотному тексті, діалог із виконавцями під час репетицій і виконання творів та сценічну взаємодію зі слухачами (Варганич, 2024).

На першому рівні диригент інтерпретує задум автора, проникаючи у структуру музичного тексту та його стилістичні особливості задля розроблення власної художньо-інтерпретаційної версії твору. На другому – він виступає лідером колективу, організовуючи спільну творчу діяльність. На третьому — реалізує головну мету мистецтва: емоційно-художній вплив на аудиторію, що є кульмінацією всього процесу і показником результативності його праці (Бермес, 2020)..

Утім розроблення переконливої інтерпретації хорового твору вимагає від диригента глибоких знань музично-теоретичного характеру, розвинених вокального та інтонаційно-ладового, ритмового, гармонічного, поліфонічного й тембрового слуху, здатності до оперування внутрішніми слуховими уявленнями, музичним мисленням тощо, ерудованості в галузі жанрово-стильових особливостей хорового репертуару. Отже, майбутній диригент має оволодівати широким колом музикознавчо-аналітичних знань і досягати високого рівня розвитку аудально-музичних та музично-інтелектуальних здібностей. Крім того, майбутній фахівець має володіти методикою формування у хористів вокальних і виконавсько-виразних навичок, необхідних для набуття здатності вирішувати практичні завдання з підготовки хоровим колективом творів різних стилів і жанрів до художньо-переконливого виконання.

Не менш важливою є виховна функція керівника хору, який має забезпечувати творчий психологічний клімат у колективі, сприяти формуванню дружніх, емоційно позитивних взаємин між співаками, їх готовності до спільної, натхненної праці. Методисти й практики зазначають, що саме завдяки налагодженню такої взаємодії народжується духовно-емоційна єдність колективу, яка підсилює художній результат. Отже, в хорі має панувати атмосфера довіри, натхнення та взаємоповаги, і саме диригент, як зазначають П. Ковалик (2002) та І. Левицька і Т. Осадча, (2024), має сприяти її створенню своїм прикладом стилю спілкування та спонукати співаків до взаєморозуміння, згуртованості й відповідальності перед іншими учасниками хору, а з цим – і дисциплінованість, самовимогливість та прагнення досягти високої якості колективного виконання.

Завдяки налагодженню таких відносин диригент набуває можливості успішно здійснювати властиві йому як виконавсько-формульовану, так і художньо-виховну й розвивальну функції, сприяючи набуттю співаками вокальних навичок, удосконалення музичного смаку, музичного слуху, почуття ансамблю та здатності до емоційно-натхненного втілення художньо-образного змісту творів.

Звернемо увагу також на виконання хоровим диригентом функцій педагога – організатора репетиційної та концертної діяльності колективу. Важливу роль у їх здійсненні відіграє технічна оснащеність диригента, володіння мануальною якою є основою його здатності передавати власний творчий намір і керувати виконавським процесом. При цьому, як підкреслює В. Соловійов (2018), мануальна виразність і технічна довершеність диригентського жесту є не лише професійною вимогою, а й засобом емоційного впливу на колектив. Тим самим диригент виступає як виконавець – керівник спільної діяльності з «озвучення» композиторського задуму на засадах реалізації власної інтерпретаційної версії твору та її донесення до слухачів у процесі виконавсько-хорового утілення.

Не менш суттєвим є й стиль взаємодії диригента й концертмейстера. З цього приводу Н. Строчан (2016). зазначає, що саме в процесі творчого партнерства успішно вирішуються важливі завдання техніко-виконавського, інтонаційного та динамічного характеру, «формується єдність темпоритмічної та звукової палітри колективу. Отже, взаємна повага, узгодженість дій і суголосність інтерпретаційної версії стає запорукою успішного сценічного втілення хорового твору.

Узагальнюючи, зазначимо, що специфіка художньо-комунікативної діяльності хорового диригента полягає у гармонійному поєднанні музично-аналітичних, інтерпретаційно-художніх, педагогічно-формувальних, виховних, розвивальних, а також сценічно-виконавських та організаційних функцій. Отже, хоровий диригент постає як дослідник-інтерпретатор, педагог, лідер і комунікатор, який забезпечує єдність діяльності виконавського колективу та його здатність доносити творчий задум композитора до слухача.

Успішність вирішення цих завдань визначається поєднанням суто диригентської професійної майстерності та здатності глибоко проникати у духовний світ автора твору й забезпечувати емоційно-позитивну й духовну єдність творчого колективу та разом з ним досягати натхненного виконання й тим самим здійснювати художньо-комунікативний вплив на слухацьку аудиторію.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бермес І. Л. (2020). Особливості комунікації «композитор – слухач» у хоровому виконавстві. *Музичне мистецтво. Вісник НАКККіМ*, № 2. С. 169–173.
2. Варганич Г. О. (2024). Теорія та методика роботи з хором: навч-метод. Посібник. Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків, 165 с.
3. Ковалик П. А. (2002). Хорове виконавство як феномен творчої взаємодії (з досвіду Київської хорової школи) : автореф. дис... канд. мист.: 17.00.01. Київ, 18.
4. Левицька І., Осадча Т. (2024). Художня комунікація як передумова ефективної взаємодії диригента з хоровим колективом. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, № 213. С. 357–358.
5. Проворова Є. М. (2008). Методичні засади формування комунікативної компетентності майбутнього вчителя музики : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 20.
6. Соловійов В. А. (2018). Мануальна технічна майстерність як фактор професійної підготовки майбутнього керівника хорового колективу. *Young Scientist*, № 4 (56). С. 533–536.
7. Строчан Н. М. (2016). Специфіка концертмейстерської роботи в контексті творчої співпраці із солістом. *Вісник Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Вип. 20 (25). С. 24–28.

Мілодська Д.	
Імагінація в музичному виконавстві: феномен сценічного образу.....	101
Дорош М., Кьон Н.	
Специфіка художньо-комунікативної діяльності хорового диригента.....	103
Цзі Міньці	
Драматургія та виконавська специфіка жіночих вокальних партій в операх В. А. Моцарта.....	107
Лапіна В., Ключова С.	
Вокальні цикли українських композиторів.....	110
Батюк Н., Ян Кунь	
Символічна образність пісенного фольклору як чинник активізації інтерпретаційних умінь вокаліста.....	114
Ісов Р.	
Жанрове розмаїття та стилістичні особливості баянної музики в мистецтві України.....	118
Чепканич Олег	
Семантична мозаїка оперних образів у творчості Дж. Верді.....	120
Чебан І.	
Ідея в хореографічному мистецтві та чинники її виникнення та формування.....	123
Ткаченко П.	
Формування виконавської культури баяніста в контексті національних традицій та сучасних художніх тенденцій.....	125
Москаленко Р., Клещуков В.	
Синтез інноваційних технологій та руху як основа нової естетики сценічної комунікації.....	129
Кожем'яка І.	
Музичний чинник як акустична основа передачі сенсу хореографічного задуму.....	133
Батюк Н., Ван Цзижуй	
Роль вокально-виконавської майстерності у подоланні сценічних бар'єрів майбутніх співаків.....	137
Лу Цзяї, Ашихміна Н.	
Виконавська майстерність вокаліста як прояв творчої індивідуальності.....	141
Руденко А.	
Індивідуальність балетмейстера у процесі формування художнього образу хореографічного твору.....	142